

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies octavus et nonus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1865 [erschienen] 1866

Elogium Alterum Pariter Fabulosum Ex Menæis ad diem VIII Octobris,
Interprete, Jacobo Bueo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72229)

A 5 Mox vero a duobus angelis, sub aquilarum forma e caelo in terram delatis, ex equo detractus comes in ollam projectus est *k*, adeoque excoctus, ut ne os quidem reliquum fuerit : quod milites omnisque multitudo conspicati, metu percussi, fugerunt; at Sanctus, solus relictus, in Dei laudes erupit, precibusque suis ex ipsomet loco fontem copiosum eduxit; id videns Vitalius, idolorum sacerdos, alique non pauci sacra baptismatis unda tincti fuere. Eadem porro nocte ad Artemonem delapsa est huiusmodi vox : Abi ad maritimos Asiae populos, ubi varios multorum morbos emundabis, daemones pelles, multique, per te illustrati, dabunt gloriam Deo. Sanctus vero, onagro conscenso, abiit raptusque ab angelo in constituto loco inventus est *l*. Cum multa ibidem prodigia edidisset, et multos ad fidei lumen Deumque adduxisset, tandem captus et capite plexus est *m*.

paratam
quidem ne-
cem evadit,
sed tandem
alibi capite
plectitur.
k

5 Ἄφω δὲ οὐρανὸν κατελθόντες δύο ἄγγελοι, ὡς *D*
ἐν σχήματι ἀετῶν, καὶ ἀρπάσαντες αὐτὸν τοῦ ἵππου,
τῷ λέβητι ἐπέβαλον· καὶ οὕτως ἐχώνευσθη, ὡς μὴδὲ
ὄσπου ἀπολειφθῆναι· ἔπειρ ἰδόνται* οἱ στρατιῶται καὶ
πᾶς ὁ ὄχλος, ἐξέστησαν καὶ ἐφυγον· ὁ δὲ Ἅγιος,
καταλειφθεὶς μόνος, ἐδόξασε τὸν Θεόν, καὶ διὰ προσ-
ευχῆς ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ ἐξήγαγεν ὕδωρ πολὺ. Τοῦ-
το ἰδὼν Βιτάλιος, ὁ ἱερεὺς τῶν εἰδώλων, καὶ ἄλλοι
πολλοὶ ἐβαπτίσθησαν· καὶ τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἤλθε φωνὴ
πρὸς τὸν Ἅγιον λέγουσα. Πορεύου πρὸς τὴν Ἀσίαν ἐν
τοῖς παραθαλάσσιαις, καὶ ἔσθι πολλοὺς καθαρίζων ἀπὸ
ποικίλων παθῶν, καὶ δαίμονας ἀπελάσσων, καὶ πολλοὶ
ὑπὸ σοῦ φωτισθέντες, δοξάσουσι τὸν Θεόν. Ὁ δὲ Ἅγιος,
ὀνάγρου ἐπιπέας, ἐπορεύετο, καὶ ἀρπαγείς ὑπὸ θείου
ἀγγέλου εὐρέθη ἐν ᾧ ἐχηρηματίσθη τόπω· πολλὰ ἐκεί-
σε σημεῖα πεποικῶς, καὶ πολλοὺς φωτίσας, καὶ πρὸς
Θεὸν ὀδηγήσας, ὕστερον κραχθεὶς ἀπετιμήθη τὴν κε-
φαλὴν.

* ἰδόντες

ANNOTATA.

B a Laodiceam Phrygiæ Pacatianæ, seu, si Ptolemæum sequi mavis, Cariae interpretamur, tum E
ob dicta num. 4, tum quod Asiae, in qua passus fuit S. Artemon et vitam finivit, nomine, apud
veteres, ut observat Ortelius, Asia Minor, seu Propria passim veniat. Sic de ea scribit Paulus
Orosius lib. 1 cap. 2 : Asia regio, vel, ut proprie dicam, Asia Minor absque Orientali, parte
qua ad Cappadociam Syriamque progreditur, undique circumdata est mari : Notitia vero Ori-
entalis imperii in dioecesi Asiatica has provincias collocat : Pamphyliam, Lydiam, Cariam, Lyciam,
Lycæoniam, Pisidiam, Phrygiam Pacatianam et Phrygiam Salutaream, Hellespontum et insulas.
Cum igitur Asia in Menæis et Synaxariis, ubi de S. Artemone agunt, non pro tertia orbis habi-
tabilis parte, neque pro Asia Majori accipi videatur, minus recte Baronius Laodiceam Syriæ hic in-
tellexisse videtur.

b Non aliunde mihi notus est episcopus ille, quem Laodiceæ Phrygiæ pariter adscripsit Le Quien in
suo Oriente Christiano.

c Alibi lego : Statuam.

d Cum hujus nominis civitates in Asia Minori et Majori sint variae, quæ hic intelligenda sil,
ignoro.

e Hinc Raderus in versione Ms. Menæorum colligit, Cæsaream, quam Patricius pelebatur, tribus
tantum milliaribus Laodicea fuisse distitam : at nusquam duas istorum nominum civitates adeo sibi
propinquas reperi. Neque id Menæa affirmant : sed tantum, S. Artemonem patricio obicium factum
esse. cum hic jam tribus milliaribus Laodicea Cæsaream versus progressus esset.

f Fabulosus est huiusmodi S. Martyris comitatus, sicut et omnia, quæ huic deinde superstruun-
tur.

g Vide dicta ad lit. præcedentem.

h εἰς vitiose legitur in Menæis Græcis, pro τρεῖς, ut opinor : Synaxarium lamen Sirmondi habet
C πέντε seu quinque. F

i Altera iterum fabula.

k Credet ista, qui volet.

l Fabula est ejusdem farinae, cujus sunt præcedentes.

m Menæa ad diem viii Octobris in pace S. Artemonem obiisse, aiunt, non admodum diu, postquam
a Patricio tortus fuerat, quod equidem verosimilius apparet.

ELOGIUM ALTERUM

PARITER FABULOSUM

Ex Menæis ad diem viii Octobris,

INTERPRETE, JACOBO BUEO.

S. Artemon Fuit hic, Diocletiano imperante, Laodice-
næ ecclesiae presbyter, annosus et efflore-
scente canitie decorus. Idolorum templum una
cum Sisjnio episcopo ingressus, Apollinis, et
Aesclepii a statuas evertit et contrivit, et dra-
cones, qui alebantur in templo, sustulit : hos

Οὗτος ὑπῆρχεν ἐπὶ Διακλετιανῷ τοῦ βασιλέως,
προσβύτερος τῆς κατὰ Λαοδικεῖαν ἐκκλησίας,
γῆραιος καὶ ἤδη ἐπανθεύσαν ἔχων τὴν πολιάν. Εἰσελ-
θὼν δὲ μετὰ Σισυνίου, τοῦ ἐπισκόπου, ἐν τῷ τῶν εἰδώλων
ναῶ, τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος κατεστρεφέν ἄγαλμα ὁμοίως
καὶ τὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ συνέτριψαι* ἔδωκεν· καὶ τοὺς ἐν αὐ-
τῷ

* συνέ-
τριψε

▲ τῶ δράκοντι κἀνάσσει. Φασὶ γὰρ αὐτοῦ εἶκοσι πῆ-
χαις ἔχειν τὸ πλάτος, καὶ τὸ μήκος ὀγδοήκοντα. Διὰ
τοῦτο κρατῆθεις, τὰς σάρκας σιδήροις κατατέμνεται,
καὶ ἐν ἐσχάρᾳ πυρκαϊκῇ ὄπταιται· ἐν ταύτῃ ἀπα-
θῆς διαλύσεται. Καὶ ταῦτα ἐπῆγον τῶ Ἁγίῳ οἱ ἀλι-
τῆριοι, καὶ περ ὀρακάδος ἐπομένης αὐτῶ, καὶ φωνῇ ἀν-
θρώπινῃ ἐλεγχοῦσθαι τὴν τοῦ παρούσιου φύσιν. Ὁ
δὲ Ἅγιος, ἐν ᾧ ἦν ἰσάμενος τόπος, ἐξείλετο πηγῆς
ἀναδοθεῖσθαι, καὶ τοῦς παρατυχόντας βαπτίσας, αὐτίκα
ἀνεπάυστο ἐν Κυρίῳ.

enim, sicut, in latitudinem cubitos habuisse vigin-
ti, in longitudinem vero octoginta *δ*. Captus ea
de causa, ferro conciditur et candenti injectus
assatur craticulæ, e qua surgit illæsus. Atque
hæc quidem Sancto mala intulere profani, quam-
quam illum dama sequeretur, et voce humana
impietatis crudelitatem redargueret. Sanctus ve-
ro, elicit, eodem, quo consistebat, loco, repen-
tino fonte, hominesque passim baptizans; paulo
post in Domino requievit *c*.

ANNOTATA.

a Hunc in Deorum numero fuisse ethnicis, liquet ex Lactantio lib. de Mortibus persecuto-
rum cap. 33, ubi de Galerio Maximiano fædo ulcere percusso ait: Confugitur ad idola. Apollo
et Asclepius orantur. Quidam Æsculapii nepotem fuisse voluit: sed ipse Æsculapius indicari
videtur, servata voce Græca Ἀσκληπίου.

b Fidem hæc superant.

c Præmittuntur huic Elogio bini hi versus:

Κόσμου μεταστάς καὶ Θεῶ προσεγγίσας,

Σὺς εἶμι, καὶ σώσον με, φησὶν, Ἀρτέμων.

Deo appropinquans, raptus e terra, Artemon,

Tuus, inquit, ego sum, meque tu salva, Deus.

DE SS. PALATIATE ET LAURENTIA VV. MM.

ANCONÆ IN ITALIA

SYLLOGE

J. B.

Sanctarum Martyrum in sacris Fastis memoria, cultus sacer Auximi et
Anconæ, gesta incerta.

Sub Diocle-
tiano.
Sanctarum
martyrum
in Fastis sa-
cris memo-
ria

Si sanctas virgines et martyres Palatiam
et Laurentiam, quas alii separatim, diver-
sisque diebus memorant, nos hodie simul
damus, id ea de causa facimus, quod passim
in Opere nostro Majores nostri Martyrologii
Romani ordinem sequi constituerint: id autem
hodie utramque Virginem Martyrem simul hoc
modo annuntiat: Anconæ sanctarum Palatiatis
et Laurentiæ, quæ in persecutione Diocletiani
sub Dione præside in exilium deportatæ, labori-
bus et ærumnis confectæ sunt. Ferrario tam in
Catalogo Sanctarum Italiæ, quam in Catalogo
Sanctorum Generali Laurentiam quidem ad Ca-
lendas Octobres, Palatiam vero ad diem VII
Octobris memorare visum est, quamquam Mar-
tyrologio Romano utramque ad diem VIII Octo-
bris inscribi, non ignoraret: facti sui ad diem
I Octobris in Catalogo Sanctarum Generali in
Annotatis ad S. Laurentiæ annuntiationem his
verbis rationem promittit: Ex Tabulis Anconita-
næ ecclesiæ hac die. In Martyrologio Romano
de ea una cum S. Palatia agitur die VII hujus.
Sed ecclesiæ predicta de illis separatim agit, hac
die de Laurentia, et die VII de Palatia. Non tamen,
qui Romanum Martyrologium emendarunt,
primi fuerunt, qui S. Palatiam ad diem VIII
Octobris annuntiarunt Anconæ; cum id etiam
Petrus Equilinus, qui seculo XIV floruit, fece-
rit lib. XI cap. 130, fol. 291 his verbis: Pala-
tia sancta eodem die Anconæ quievit, licet haud
satis e vero abs illo dictum videatur, S. Pala-

tiam, ut infra videbitur, Anconæ, quæ Italiæ
portus ad mare Adriaticum episcopalis in di-
tione Ecclesiastica civitas est, obiisse.

3 Castellanus quoque alio S. Palatiam, alio
S. Laurentiam die in Martyrologio suo Univer-
sali annuntiat: hanc his verbis ad diem I Octo-
bris: Eodem die obitus S. Laurentiæ, Anconæ
cultæ et una cum S. Palatiæ Dionis iudicis
jussu sub Diocletiano ob fidem in exilium mis-
sæ: alteram ad diem VIII Julii hoc modo: Eodem
die natalis S. Palatiatis fidei causa, sub imperatore
Diocletiano et Dione iudice in exilium misse,
cui Auximi in Marchia Anconitana ecclesia sa-
cra est. Sed cur eam ad diem VIII Julii Castel-
lanus consignavit? Num forte eam eo die Auximi
coli, e recentioribus notitiis sibi in Gallias
missis Castellanus didicit? Utrum res ita sese
habeat, ignoro: sed in Calendario festivitatum
Sanctorum, quæ ex antiqua ecclesiæ Auximane
consuetudine duplici officio celebrantur, jussu
Antonii Bicchii, ejusdem civitatis episcopi, Ma-
ceratæ anno 1656 edito, ad mensem Octobrem
ita lego: VIII Palatiatis virginis et martyris du-
plex. Ecclesia parochialis Auximi. Utramque
conjunctis Castellanus die VIII Octobris, supra
recitatis addens, utramque laboribus et ærumnis
fuisse extinctam. Hæc de martyrologis, variis-
que, quibus utraque vel una sanctarum Virginum
Martyrum signatur; pauca de earum cultu dica-
mus.

varis diebus
signatur:

F

3 Templum